

آراء وحدت رویه
دیوان عالی کشور
حقوقی

گروه پژوهشی
انتشارات چراغ دانش

عنوان فرادرادی : ایران، قوهاین و احکام
عنوان و نام پدیدآور : آراء وحدت رویه دیوان عالی کشور - حقوقی / گروه پژوهشی چراغ دانش.
مشخصات نشر : تهران : چراغ دانش ، ۱۳۹۴
مشخصات ظاهری : ۴۴۱ ص.
شابک : ۹۷۸ ۶۰۰ ۷۶۵۴ ۴۳ ۹
وضعیت فهرست نویسی : فیبا
یادداشت : عنوان دیگر؛ مجموعه آراء وحدت رویه دیوان عالی کشور - حقوقی.
عنوان دیگر : مجموعه آراء وحدت رویه دیوان عالی کشور - حقوقی.
موضوع : دیوان عالی کشور
موضوع : رویه قضائی — ایران
شناسه افروزه : انتشارات چراغ دانش
ردہ بندی کنگره : ۴۱۳۹۴ ۱،۴۴۰ KMII
ردہ بندی دیوبنی : ۳۴۹/۵۵
شماره کتابشناسی ملی : ۳۸۹۱۵۸۲

شناسنامه

عنوان کتاب: آراء وحدت رویه دیوان عالی کشور - حقوقی

مؤلف: گروه پژوهشی

ناشر: انتشارات چراغ دانش

نوبت چاپ: اول، ویرایش دوم / ۱۳۹۸

قطع و تیراژ: رقعی، ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۵۸۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۶۵۴-۴۳-۹

کد کتاب: ۸۰۲

www.cheraghdanesh.com

چراغ دانش را در گوگل جستجو کنید

دفتر مرکزی: تهران، میدان هفت تیر، ورودی مدرس، کوچه مازندرانی

پلاک ۴، طبقه ۳ و ۶ واحد ۷ و ۱۴

تلفن پخش و فروش: ۰۲۱ ۸۸۳۲۷۲۵۱ - ۸۸۸۴۴۹۱۶

حق چاپ برای انتشارات چراغ دانش محفوظ است. هرگونه تکثیر (اعم از چاپ، کپی، فایل الکترونیکی

و...) از این اثر بدون اخذ مجوز کتبی از ناشر خلاف قانون بوده و بیکرده قانونی دارد.

فهرست کلی

۴۵	مقدمه
۴۹	آراء وحدت رویه ۱۳۲۳ تا ۱۳۳۴
۵۷	آراء وحدت رویه ۱۳۳۵
۶۳	آراء وحدت رویه ۱۳۳۶
۶۹	آراء وحدت رویه ۱۳۳۷
۷۵	آراء وحدت رویه ۱۳۳۸
۸۱	آراء وحدت رویه ۱۳۳۹ و ۱۳۴۵
۹۵	آراء وحدت رویه ۱۳۴۶
۱۰۳	آراء وحدت رویه ۱۳۴۷
۱۰۹	آراء وحدت رویه ۱۳۴۸
۱۱۵	آراء وحدت رویه ۱۳۴۹
۱۱۹	آراء وحدت رویه ۱۳۵۰
۱۲۳	آراء وحدت رویه ۱۳۵۱
۱۳۱	آراء وحدت رویه ۱۳۵۲
۱۳۷	آراء وحدت رویه ۱۳۵۳
۱۴۹	آراء وحدت رویه ۱۳۵۴
۱۵۳	آراء وحدت رویه ۱۳۵۵
۱۵۷	آراء وحدت رویه ۱۳۵۶
۱۶۳	آراء وحدت رویه ۱۳۵۸
۱۶۹	آراء وحدت رویه ۱۳۵۹
۱۷۳	آراء وحدت رویه ۱۳۶۰
۱۸۷	آراء وحدت رویه ۱۳۶۱
۱۹۵	آراء وحدت رویه ۱۳۶۲
۲۰۱	آراء وحدت رویه ۱۳۶۳

۲۱۹.....	آراء وحدت رویه ۱۳۶۴
۲۲۷.....	آراء وحدت رویه ۱۳۶۵
۲۲۸.....	آراء وحدت رویه ۱۳۶۶
۲۴۴.....	آراء وحدت رویه ۱۳۶۷
۲۵۵.....	آراء وحدت رویه ۱۳۶۸
۲۶۱.....	آراء وحدت رویه ۱۳۶۹
۲۷۲.....	آراء وحدت رویه ۱۳۷۰
۲۸۹.....	آراء وحدت رویه ۱۳۷۱
۲۹۷.....	آراء وحدت رویه ۱۳۷۲
۳۰۳.....	آراء وحدت رویه ۱۳۷۳
۳۰۹.....	آراء وحدت رویه ۱۳۷۴
۳۱۹.....	آراء وحدت رویه ۱۳۷۵
۳۲۹.....	آراء وحدت رویه ۱۳۷۶
۳۳۷.....	آراء وحدت رویه ۱۳۷۷
۳۴۲.....	آراء وحدت رویه ۱۳۷۸
۳۵۱.....	آراء وحدت رویه ۱۳۸۰
۳۵۵.....	آراء وحدت رویه ۱۳۸۱
۳۵۹.....	آراء وحدت رویه ۱۳۸۲
۳۶۲.....	آراء وحدت رویه ۱۳۸۳
۳۷۱.....	آراء وحدت رویه ۱۳۸۴
۳۷۵.....	آراء وحدت رویه ۱۳۸۵
۳۸۱.....	آراء وحدت رویه ۱۳۸۶
۳۸۷.....	آراء وحدت رویه ۱۳۸۷
۳۹۱.....	آراء وحدت رویه ۱۳۸۸
۳۹۷.....	آراء وحدت رویه ۱۳۸۹
۴۰۱.....	آراء وحدت رویه ۱۳۹۰

۴۰۹.....	آراء وحدت رویه ۱۳۹۱
۴۱۵.....	آراء وحدت رویه ۱۳۹۳
۴۲۱.....	آراء وحدت رویه ۱۳۹۴ تا ۱۳۹۷

فهرست جزئی

۴۵.....	مقدمه
۴۹.....	آراء وحدت رویه ۱۳۲۳ تا ۱۳۳۴
۵۱.....	۱- «مرجع تعیین قیم برای صغیر مقیم ایران»
۵۲.....	۲- «رسیدگی به موضوع نسب توسط دادگاه صالح به رسیدگی به اعتراض بر تصدیق انحصار وراثت»
۵۳.....	۳- «اداره ترکه طبق ماده (۶۲) قانون امور حسبي از امور راجع به ترکه است و به موجب ماده (۱۶۳) قانون مزبور با دادگاه بخش آخرین اقامتگاه متوفی در ایران می باشد.»
۵۴.....	۴- «عدم قبول دادخواست فرجامی نسبت به احکام مربوط به تصرف عدوانی»
۵۵.....	۵- «تصرف به عنوان وقفیت دلیل وقفیت است تا خلافش ثابت گردد.»
۵۷.....	آراء وحدت رویه ۱۳۳۵
۵۹.....	۶- «در صورت ضمیمه نبودن وکالتنامه دادخواست فرجامی قابل رد است.»
۶۰.....	۷- «مرجع صالح برای رسیدگی و حل اختلاف قانون اصلاح توسعه معابر هیئت ۳ نفری مذکور در ماده ۱۴ قانون یاد شده است و نظر هیئت در این باب قطعی می باشد.»
۶۱.....	۸- «مرجع رسیدگی به استحقاق یا عدم استحقاق کارمندان دولت در مطالبه مزایای استخدامی»
۶۲.....	۹- «واخوایی قیم از تصمیم غیابی دادگاه راجع به عزل خود»
۶۳.....	آراء وحدت رویه ۱۳۳۶-۱۳۳۵
۶۵.....	۱۰- «فرجام خواهی از تصمیم دادگاه راجع به حجر»
۶۶.....	۱۱- «فروش مورد ثبت دائم اعم از این که موصی یا وصی معین نموده باشند در غیر فرض مذکور در ... ممنوع است.»
۶۷..	۱۲- «کسری نسخ یا پیوستهای قانونی دادخواست فرجامی موجب رد دادخواست است.»
۶۸.....	۱۳- «رسیدگی به درخواست تخلیه در صلاحیت هیئت تعدیل مال الاجاره است.»
۶۹.....	آراء وحدت رویه ۱۳۳۷
۷۱..	۱۴- «لازمه اثبات وقفیت اثبات وقوع عقد به نحو صحت و حصول قبض می باشد و به صراحت ماده ۱۳۰۶ قانون مدنی نیز عقد وقف صرفاً به وسیله شهادت شهود قابل اثبات نمی باشد.»

- ۱۵- «در باب ثبت علائم تجاری با توجه به ماده ۴۴۴ قانون آینین دادرسی مدنی دادگاه ملزم به ارجاع امر به کارشناس نمی‌باشد.» ۷۲
- ۱۶- «در مورد ماده ۱۸ قانون ثبت اگر معتبرض قبیل از تقاضای صدور قرار سقوط دعوی درخواست تعقیب نموده باشد دیگر موجبی برای اسقاط دعوی نیست.» ۷۳
- ۱۷- «ماده ۲۱۸ قانون مدنی مبنی بر عدم نفوذ معامله به قصد فرار از دین ناظر به صورتی است که دین مدیون به شخص ثالث در نظر دادگاه معلوم بوده و محقق شود به منظور فرار از تأدیه دین اقدام به معامله نموده است.» ۷۴
- ۱۸- آراء وحدت رویه ۱۳۳۸
- ۱۹- «هیچ یک از پدر و جد پدری نمی‌توانند با حیات دیگری برای مولی علیه خود وصی معین کنند و چنین وصیتی قابل ترتیب اثر نیست.» ۷۷
- ۲۰- «اعتراض دولت به تقاضای ثبت محکوم له حکم رسیدگی به املاک واگذاری که در موضوع آن حکم خود طرف دعوی بوده باشد از مصادیق بند ۴ ماده ۱۹۸ قانون آینین دادرسی مدنی می‌باشد.» ۷۹
- ۲۱- «مراد از لزوم توقف سه سال در رتبه مادون برای ترفعی از رتبه ۵ به بالا توقف در پایه‌های از رتبه ۵ به بالا می‌باشد نه توقف سه سال در پایه ۴» ۸۰
- ۲۲- آراء وحدت رویه ..... ۱۳۳۹ - ۱۳۴۵
- ۲۳- «بنا به عمومات قانون امور حسبی در موردی که متقاضی تحریر ترکه با احضار برای دادرسی حاضر نشده و درخواست خود را هم کتاباً اعلام ننماید دادگاه نمی‌تواند جریان پرونده را به عذر عدم حضور تقاضاً کننده متوقف داشته با آن را از نوبت رسیدگی خارج نماید...» ۸۲
- ۲۴- «مطابق ماده ۳ لایحه ثبت اراضی موات اطراف شهر تهران تقاضای ثبت در اراضی محدود به حدود معینه در لایحه قانونی مذبور از افراد پذیرفته نیست و حکم به ابطال ثبت دولت در این‌گونه اراضی خلاف قانون یاد شده است.» ۸۴
- ۲۵- «چون موافق ماده ۵۸ قانون تصفیه امور ورشکستگی استفاده از اموال متوقف برای دیان ترتیبی خاص مقرر داشته و به همان نحو باید خاتمه باید و موافق مدلول همین ماده حق تقدم هر طبقه بر طبقه دیگر تصریح و تعیین شده و از بستانکاران که از اموال متوقف طلب خود را تأمین کرده‌اند قیدی دیده نمی‌شود.» ۸۵
- ۲۶- «عدم اسقاط حق اقامه دعوی دارنده برات و ظهernoیس‌ها در صورت عدم ارسال اظهارنامه رسمی یا مراحله سفارشی یا اطلاع‌نامه» ۸۶
- ۲۷- «مستفاد از صرف عبارت (نسل‌آ بعد نسل) در مورد وقف و تولیت و وصایت ترتیب است نه تشریک» ۸۸

- ۲۶- «تبصره ۴ اصلاحی قانون اصلاح بعضی از مواد قانون تشکیلات دادگستری مصوب اسفندماه ۳۸ ناظر به تبدیل رتبه اداری لیسانسیه‌های قضائی دانشکده حقوق است ...».....۸۹
- ۲۷- «درخواست صدور اجراییه از دفترخانه منحصاراً نسبت به موضوعاتی است که منجزاً در متن سند تصریح شده باشد.».....۹۰
- ۲۸- «در معامله با حق استرداد نظر به ماده ۳۴ اصلاحی قانون ثبت اصل وجه ثمن و اجور مال مورد معامله در مدت خیار متعلق حق انتقال گیرنده می‌باشد.».....۹۱
- ۲۹- «در موردی که دو یا چند تن متقاضاً به پرداخت مبلغی محکوم گردند و تمام یا بعضی از آن‌ها ضمن یک دادخواست یا دادخواست‌های متعدد شکایت نمایند پرداخت هزینه دادرسی از طرف یکی از آن‌ها موجب سلب تکلیف پرداخت هزینه مزبور از سایرین خواهد بود.».....۹۲
- ۳۰- «شرایط مرور زمان در برات سفته چک، ...».....۹۳
- ۳۱- «در صورت عبور راه‌آهن از املاک اشخاص و نیز اراضی که برای ایستگاه راه آهن ضرورت پیدا می‌کند قیمت عادلانه اراضی در صلاحیت کمیسیون است؛ ولی ...».....۹۴
- آراء وحدت رویه ۱۳۴۶ .....۹۵
- ۳۲- «سوء استنباط از مواد قانون امور حسبي در رسیدگي به نسب».....۹۷
- ۳۳- «رسیدگي به دعوي نسب ضمن رسیدگي به اعتراض حصر وراشت».....۹۹
- ۳۴- «ابقای عنوان قضائی در مورد قاضی منفصل در صورت فسخ رأی محکمه انتظامی در مرحله تجدیدنظر».....۱۰۱
- ۳۵- « محل قبول اعتراض نسبت به قرار رد فراماري» ۱۰۲
- آراء وحدت رویه ۱۳۴۷ .....۱۰۳
- ۳۶- «مرجع رسیدگي به اختلافات بين مالك و زارع در امور مربوط به کشاورزی».....۱۰۵
- ۳۷- «طلبکاران ورشکسته اعم از اینکه وثيقه داشته باشند یا نه، حق مطالبه خسارت تأخیر ایام بعد از توقف را ندارند.».....۱۰۷
- آراء وحدت رویه ۱۳۴۸ .....۱۰۹
- ۳۸- «ما به التفاوت ناشی از اشتباه محاسبه نیاز به تقديم دادخواست ندارد لیکن خسارت تأخیر تأدیه به ما به التفاوت تعلق نمی‌گیرد.».....۱۱۱
- ۳۹- «مرجع صالح در رسیدگي به دعاوی مطروحه بين مالك و زارع» ۱۱۳
- آراء وحدت رویه ۱۳۴۹ .....۱۱۵
- ۴۰- «اثر شهادت شهود در مورد تغییر نام مندرج در شناسنامه» ۱۱۷
- آراء وحدت رویه ۱۳۵۰ .....۱۱۹

۴۱- «داخل شدن وزارت دارایی در ردیف سایر بستانکاران عادی در وصول مالیات و جرائم از بازرگانان ورشکسته».....	۱۲۱
۴۲- «ممنوعیت بازداشت ورشکسته به جهت عدم پرداخت خسارت مدعی خصوصی».....	۱۲۲
آراء وحدت رویه ۱۳۵۱.....	۱۲۳
۴۳- «تحقیق یافتن انتقال به غیر در صورت واگذاری عین مستأجره از شرکتی به شرکت دیگر و حتی در مواردی که مدیر هر دو شرکت یکی باشد.».....	۱۲۵
۴۴- «نافذ بودن وصیت‌نامه عادی از سهم و رائی که آن را تصدیق کرده‌اند.».....	۱۲۶
۴۵- «امتناع بازرگان از ابراز دفاتر بازرگانی در دادگاه و حدود تأثیر آن در ارزیابی دلایل.»	۱۲۷
۴۶- «دادگاهی که قرار عدم صلاحیت صادر می‌کند مکلف است که پرونده را با رونوشتی از قرار به مرجعی که صالح تشخیص داده ارسال دارد.».....	۱۲۸
۴۷- «استحقاق کارگران شاغل در مشاغل غیرکارگری در مؤسسه انحصار دخانیات برای تبدیل وضع آنان به مستخدم رسمی».....	۱۲۹
آراء وحدت رویه ۱۳۵۲.....	۱۳۱
۴۸- «مستثنی بودن کارمندان رسمی ذی حق در استفاده از حقوق بازنیستگی کشوری از شمول مقررات بیمه بازنیستگی قرارداد تنظیم بین آستان قدس رضوی و شرکت سهامی بیمه ایران».....	۱۳۳
۴۹- «هرگاه شکایت شاکی قبلًا در مرجع قانونی رسیدگی و منتهی به صدور حکم شده باشد، قابل رسیدگی در شورای سازمان امور اداری و... نخواهد بود.».....	۱۳۴
۵۰- «مرجع حل اختلاف بین شورای داوری و دادگاه بخش، دادگاه شهرستان است.».....	۱۳۵
آراء وحدت رویه ۱۳۵۳.....	۱۳۷
۵۱- «قرار رد دادخواست صدور گواهی عدم امکان سازش قابل پژوهش».....	۱۳۹
۵۲- «صلاحیت محاکم دادگستری در رسیدگی به دعوی ابطال شناسنامه».....	۱۴۰
۵۳- «قانون روابط مالک و مستأجر در نقاطی که لازم الاجرا باشد به کلیه دعاوی که قبلًا طرح شده و در جریان است تسری خواهد داشت.».....	۱۴۱
۵۴- «وظیفه دادستان به اعلام حجر کسی مانع از مراجعت اشخاص ذی نفع به این منظور به دادگاه نیست.».....	۱۴۲
۵۵- «حکم غیابی دادگاه بخش در مورد خواسته کمتر از بیست هزار ریال قبل اعتراض.».....	۱۴۳
۵۶- «استحقاق کارگران شاغل در غیرمشاغل کارگری در سازمان بنادر و کشتیرانی برای تبدیل وضع آنان به مستخدم رسمی».....	۱۴۴

- ۵۷- «شمول مقررات فصل سوم قانون آیین دادرسی مدنی در باب خسارت تأخیر تأديه نسبت به دعاوی (از جمله دعوى مطالبه وجه برات) که خواسته آن پول خارجي است.».....۱۴۵
- ۵۸- «احتساب مدت خدمت وظيفه انجام شده قبل از استخدام کليه کارمندان جزء سابقه خدمت دولتي».....۱۴۶
- ۵۹- «مدت خدمت وظيفه کليه کارمندان به طور کلي جزء سابقه برای ارتقاء آنها محسوب می شود.».....۱۴۷
- ۶۰- «اقامه دعوى به منظور مطالبه عوارض کشتار دامها که قبلًا در کشتارگاهها وصول نشده باشد.».....۱۴۸
- آراء وحدت رویه ۱۳۵۴.....۱۴۹
- ۶۱- «منظور از کلمه کارمند در ماده (۷۹) قانون نیروهای مسلح و عدم حصر آن به هم ردیف از جهت استفاده از حقوق و مزایای چهار ماه مرخصی استحقاقی...».....۱۵۱
- آراء وحدت رویه ۱۳۵۵.....۱۵۲
- ۶۲- «بعد از انقضاء مدت اجاره بین مالک و مستأجر کل، بین مستأجر کل و مستأجر جزء رابطه‌ی استیجاری وجود ندارد.».....۱۵۵
- آراء وحدت رویه ۱۳۵۶.....۱۵۷
- ۶۳- «ماده ۴ قانون روابط مالک و مستأجر شامل دعوى که قبل از تصویب این قانون طرح شده و در جریان رسیدگی است نیز می‌شود.».....۱۵۹
- ۶۴- «بند نهم ماده ۱۴ قانون روابط مؤجر و مستأجر مصوب سال ۱۳۵۶ ناظر به دادخواست های تخلیه قبل از اجرای قانون نمی‌باشد.».....۱۶۰
- ۶۵- «مقصود از شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی مذکور در ماده ۴ قانون روابط مؤجر و مستأجر شاخص کل در تمام کشور است.».....۱۶۱
- آراء وحدت رویه ۱۳۵۸.....۱۶۳
- ۶۶- «لازم الاجرا بودن آیین نامه مربوط به رانندگان آتش نشانی و کارдан‌های فی موضع ماده (۸۲) لایحه قانونی شهرداری مصوب ۱۱/۸/۳۱».....۱۶۵
- ۶۷- «تعیین گروه استخدامی مستخدمین جزء وزارت‌خانه‌ها که قبل از تصویب قانون استخدام کشوری عملاً به کارهای دفتری اشتغال داشته‌اند.».....۱۶۶
- ۶۸- «حقوق و مزایای کارکنان اداره روزنامه رسمی کشور که به وزارت دادگستری انتقال یافته اند...».....۱۶۷
- آراء وحدت رویه ۱۳۵۹.....۱۶۹
- ۶۹- «اختلاف در صلاحیت دادگاه محل اقامت خوانده و محل وقوع عقد».....۱۷۱

۷۰- «صلاحیت دادگاه‌های عمومی که به جای دادگاه شهرستانی تشکیل شده‌اند.».....	۱۷۲
آراء وحدت رویه ۱۳۶۰	۱۷۲
۷۱- «در باب صلاحیت سازمان امور استخدامی».....	۱۷۵
۷۲- «صلاحیت دادگاه‌ها در مورد تعیین سهم‌الارث وارث محجور و مفقودالاثر».....	۱۷۶
۷۳- «در مورد شکایت استخدامی کارمندان سازمان مسکن».....	۱۷۷
۷۴- «مسموع بودن دعاوی مربوط به اسناد رسمی در دادگاه‌های دادگستری به جهت صلاحیت عام دادگستری».....	۱۷۸
۷۵- «در باب رسیدگی نسبت به دعاوی راجع به دیون محاکمین به طرفیت بنیاد».....	۱۷۹
۷۶- «عبارت (نصب قیم) در بند ۳ از ماده ۳ لایحه قانون دادگاه مدنی خاص ناظر به مواردی است که مطابق قوانین مدنی و امور حسبی دادگاه‌ها موظفاند برای صغار نصب».....	۱۸۰
۷۷- «سابقه ابلاغ در مرحله بدروی رسیدگی به دعاوی برای ابلاغ دادخواست پژوهشی و فرجامی کافی نیست.».....	۱۸۱
۷۸- «در مورد پرداخت فوق العاده شغل حق فنی بایگان».....	۱۸۲
۷۹- «در مورد حق اداره کردن داروخانه توسط دارندگان کارت کمک داروسازی».....	۱۸۳
۸۰- «در مورد اقامه‌ی دعوای سازمان‌های آب و برق نسبت به مستحدثات غیرمجاز در مسیر و حریم قانونی».....	۱۸۵
آراء وحدت رویه ۱۳۶۱ ..... ۱۸۷	
۸۱- «شرکت برق منطقه‌ای از پرداخت هزینه‌ی دادرسی معاف نمی‌باشد.».....	۱۸۹
۸۲- «در مورد ۲۰ درصد کاهش اجاره‌بها بین مؤجر و مستأجر».....	۱۹۰
۸۳- «به دعاوی مربوط به بانک‌ها طبق اصول کلی در دادگاه‌ها رسیدگی می‌شود.».....	۱۹۱
۸۴- «صلاحیت دادگاه مدنی خاص در رسیدگی به دعاوی راجع به اصل وقفیت».....	۱۹۲
۸۵- «با رد دادرس پرونده به شعبه‌ی دیگر ارجاع می‌شود.».....	۱۹۳
آراء وحدت رویه ۱۳۶۲ ..... ۱۹۵	
۸۶- «در مورد شرکت رئیس دادگاه صلح در دادگاه عمومی به هنگام حدوث اختلاف در آن دادگاه و عدم وجود دارس دیگری از دادگاه عمومی».....	۱۹۷
۸۷- «در مورد رسیدگی به دعاوی راجع به نام اشخاص».....	۱۹۹
آراء وحدت رویه ۱۳۶۳ ..... ۲۰۱	
۸۸- «شرط اجازه ولی دختر باکره در ازدواج».....	۲۰۳

- ۸۹- «در صورتی که مؤجر با مستأجر اماكن مسکونی راجع به میزان اجرتالمثل و کیفیت پرداخت آن برای خود حقی قائل باشند میتوانند با توجه به شرایط و مقررات قانونی اقامه دعوی نمایند.» ۲۰۴
- ۹۰- «صلاحیت رسیدگی به دعاوی راجع به قانون اراضی شهری که از طرف دولت اقامه می شود.» ۲۰۵
- ۹۱- «پذیرش درخواست تجدیدنظر نسبت به رأی دادگاه صلح ...» ۲۰۶
- ۹۲- «صلاحیت دادگاه صلح در رسیدگی به دعاوی مربوط دادگاه مدنی خاص، در نقاطی که دادگاه مدنی خاص تشکیل شده است.» ۲۰۷
- ۹۳- «در مورد مسئولیت متصدی حمل و نقل کالا در صورت تلف یا مفقود شدن کالا» ۲۰۸
- ۹۴- «دعاوی راجع به اموال غیرمنقول در صلاحیت دادگاه محلی است که مال غیر منقول در آن واقع است.» ۲۰۹
- ۹۵- «لزوم رعایت قواعد و عادات مسلم ایرانیان غیر شیعه در احوال شخصیه از طرف» ۲۱۰
- ۹۶- «در مورد استناد عادی مالکیت مالکین اراضی موات شهری در مراجعته به دادگاه» ۲۱۱
- ۹۷- «در مورد عدم صلاحیت مراجع دادگستری در رسیدگی به شکایات از تصمیمات هیئت پنج نفره سازمان عمران اراضی شهری در استانها» ۲۱۲
- ۹۸- «دعوی نفکیک اراضی خارج از محدوده شهری که در آنها بنای غیرمجاز یا خلاف مقررات احداث شده است قابلیت استئماع ندارد.» ۲۱۳
- ۹۹- «رسیدگی مجدد پس از نقض فرجامی» ۲۱۵
- ۱۰۰- «در مورد مؤسسات مشمول بند ج ماده یک قانون حفاظت و توسعه صنایع ایران» ۲۱۶
- ۱۰۱- «در رسیدگی به دعاوی تخلیه ید از اعیان مستأجره که ملازمه با تعیین حق کسب و پیشه دارد ولو آن که میزان حق کسب و پیشه زائد بر میزان دادگاه صلح باشد.» ۲۱۷
- ۱۰۲- آراء وحدت رویه ۱۳۶۴ ..... ۲۱۹
- ۱۰۳- «عدم صلاحیت دادگاه صلح در رسیدگی به دعاوی متروحه از طرف سازمان اراضی شهری» ۲۲۱
- ۱۰۴- «دعوی راجع به مطالبه اجر موقوفه از حیث صلاحیت تابع نصاب خواسته است.» ۲۲۲
- ۱۰۵- «حل اختلاف دادگاههای دادگستری و دیوان عدالت اداری در امر صلاحیت در دیوان عالی کشور به عمل میآید.» ۲۲۳
- ۱۰۶- «لزوم نصب قیم برای افراد فاقد ولی بعد از بلوغ و قبل از اثبات رشد» ۲۲۴

- ۱۰۶- «با عنایت به تبصره ماده ۶ قانون اراضی شهری در مواردی که در مهلت مقرر قانون تشکیل پرونده نشده است دعوی صحت معامله و تنظیم سند عادی در دادگاهها مسموع نخواهد بود.».....
۲۲۵.....
- ۱۰۷- «در مورد غیر قابل فرجام بودن احکام صادره از دادگاهها در مورد آراء کمیسیون موضوع ماده ۱۲ قانون اراضی شهری».....
۲۲۶.....
۲۲۷.....
۱۳۶۵.....
- ۱۰۸- «در مورد نصاب دادگاه حقوقی یک و دو در دعاوی که قبلاً در صلاحیت دادگاه عمومی حقوقی بوده است.».....
۲۲۹.....
- ۱۰۹- «حکم دادگاه حقوقی یک که به عنوان تجدیدنظر نسبت به حکم دادگاه حقوقی دو صادر شود قابل رسیدگی شکلی (تجدیدنظر) در دیوان عالی کشور نیست.».....
۲۳۰.....
- ۱۱۰- «در مورد مسئولیت وصول وجوه مربوط به اعلامیه‌های ازدواج و طلاق موضوع تبصره قانون بودجه سال ۱۳۶۳».....
۲۳۱.....
- ۱۱۱- «در مورد تأیید سند عادی اراضی موات شهری».....
۲۲۲.....
- ۱۱۲- «در مورد رسیدگی به اعتراض به رأی کمیسیون ماده ۱۲ قانون اراضی شهری در دادگاه های حقوقی یک».....
۲۳۳.....
- ۱۱۳- «مرجع تجدیدنظر آراء صادره از دادگاه حقوقی یک دیوان عالی کشور است.».....
۲۳۴.....
۱۳۶۶.....
- ۱۱۴- «در مورد صلاحیت دادگاه‌های دادگستری در رسیدگی به تقاضای تغییرنام».....
۲۲۷.....
- ۱۱۵- «در رابطه با قانون حفاظت جنگل و مراتع».....
۲۲۸.....
- ۱۱۶- «درخصوص صلاحیت رسیدگی به دعاوی راجع به جهیزیه».....
۲۲۹.....
- ۱۱۷- «مرجع تجدیدنظر آراء دادگاه حقوقی ۱ که به قائم مقامی دادگاه حقوقی ۲ صادر می‌شود با دادگاه حقوقی ۱ همان محل یا نزدیکترین دادگاه حقوقی ۱ خواهد بود.».....
۲۴۰.....
- ۱۱۸- «در مورد نحوه تعقیب متخلفین از پیمان ارزی».....
۲۴۱.....
- ۱۱۹- «رسیدگی به دعوی کارگر علیه کارفرما برای مطالبه حقوق ایام اشتغال به کار در صلاحیت مراجع حل اختلاف قانون کار می‌باشد.».....
۲۴۲.....
- ۱۳۶۷.....
- ۱۲۰- «در مورد صلاحیت دادگاه مدنی خاص در رسیدگی به دعوی وقفیت».....
۲۴۵.....
- ۱۲۱- «درخواست تجدیدنظر از احکام و قرارهای دادگاه‌های حقوقی یک و دو مقید به مهلت نیست.».....
۲۴۶.....

- ۱۲۲- «دعوی راجع به ابطال واقعه فوت یا رفع این واقعه از اسناد ثبت احوال در صلاحیت دادگاه‌های عمومی است.».....۲۴۷
- ۱۲۳- «صلاحیت دادگاه مدنی خاص در رسیدگی به دعوی اثبات نسبت مادر و فرزندی».....۲۴۸
- ۱۲۴- «مرجع رفع اختلاف درامر صلاحیت بین دادگاه‌های حقوقی شهرستان دادگاه حقوقی مرکز استان است.».....۲۴۹
- ۱۲۵- «تصویب نامه هیئت دولت به رفع اختلاف به نحو خاص مانع تظلم خواهی از محکام قضائی نیست.».....۲۵۰
- ۱۲۶- «رأی وحدت رویه هیئت عمومی دیوان عالی کشور در مورد رسیدگی به ادعای ولی قبیری مبنی بر عدم بلوغ فرزنده».....۲۵۱
- ۱۲۷- «قابلیت تجدیدنظر موضوع ماده ۴ قانون روابط مؤجر و مستأجر مصوب سال ۱۳۵۶ در خصوص تخلیه عین مستأجره به خاطر تخلف مستأجر».....۲۵۲
- ۱۲۸- «شمول ماده یک قانون روابط مؤجر و مستأجر مصوب سال ۱۳۶۲ به کلیه اماكن مسکونی» ۲۵۳
- آراء وحدت رویه ۱۳۶۸
- ۱۲۹- «مهلت تجدیدنظر خواهی از احکام دادگاه مدنی خاص ۱۰ روز می‌باشد.».....۲۵۷
- ۱۳۰- «صلاحیت دادگاه‌های حقوقی ۲ به دعاوی دولتی و غیردولتی».....۲۵۸
- ۱۳۱- «صلاحیت دادگاه‌های حقوقی یک در نصب امین» ۲۵۹
- آراء وحدت رویه ۱۳۶۹
- ۱۳۲- «تلکیف دادگاه حقوقی به صدور قرار عدم صلاحیت».....۲۶۳
- ۱۳۳- «صلاحیت دادگاه‌های حقوقی در اخراج ثلث از ماترك».....۲۶۴
- ۱۳۴- «رسیدگی به اعتراض بر رأی وزارت نیرو موضوع تبصره ماده ۳ قانون توزیع عدلانه آب در صلاحیت محکم عمومی است.».....۲۶۵
- ۱۳۵- «صلاحیت دادگاه حقوقی دو نسبت به دعوی خارج کردن ثلث مورد وصیت».....۲۶۶
- ۱۳۶- «شرکت‌های تحت پوشش بنیاد مستضعفان که انتفاعی و با شخصیت حقوقی مستقل هستند از هزینه دادرسی معاف نمی‌باشند.».....۲۶۷
- ۱۳۷- «رسیدگی به دعوی ابطال سند مالکیت در اجرای طرح تملک مستلزم رسیدگی مقدماتی و اتخاذ تصمیم در دیوان عدالت اداری است.».....۲۶۸
- ۱۳۸- «دعوی تشخیص تاریخ اسناد عادی مالکیت اراضی موات شهری غیر مالی است.».....۲۶۹
- ۱۳۹- «اعتراض به تصمیم تشخیص اراضی کشت موقت به عهده ستاد مرکزی واگذاری بوده و از صلاحیت مراجع قضائی خارج است.».....۲۷۰

- ۱۴۰ - «وجود هیئت‌های موضوع ماده ۱۴۷ اصلاحی قانون ثبت، در رسیدگی به دعوی الزام به انتقال ملک، صلاحیت عام محاکمه دادگستری را از بین نمی‌برد.» ۲۷۱
- آراء وحدت رویه ..... ۱۳۷۰ ..... ۲۷۲
- ۱۴۱ - «در مورد صلاحیت دادگاه مدنی خاص در دعوى مربوط به شرایط و اوصاف و تعیین متولى موقوفه» ۲۷۵
- ۱۴۲ - «ماده ۱۴ قانون تشکیل دادگاه‌های حقوقی ۱ و ۲ راجع به نظر و استنباط قضائی دادگاه حقوقی ۱ و ارسال پرونده به دیوان عالی کشور ناظر به موردي است که دادگاه حقوقی ۱ رسیدگی نخستین انجام می‌دهد.» ۲۷۶
- ۱۴۳ - «قرار رد درخواست اعاده دادرسی از حکمی که دادگاه حقوقی یک در مرحله تجدیدنظر صادر نماید به اعتبار قطعی بودن حکم راجع به اصل دعوى قطعی محسوب و قابل رسیدگی تجدیدنظر در دیوان عالی کشور نیست.» ۲۷۷
- ۱۴۴ - «صلاحیت دیوان عدالت اداری در رسیدگی به شکایات مردم از شهرداری‌ها در مورد خودداری از صدور پروانه ساختمانی» ۲۷۸
- ۱۴۵ - «دعوى بستانکاران برای وصول بدھی کارخانه‌هایی که به ثبت رسیده و دارای شخصیت حقوقی باشند باید علیه کارخانه اقامه شود.» ۲۷۹
- ۱۴۶ - «صلاحیت دیوان عدالت اداری در رسیدگی به شکایات عدم صدور پروانه کمک دانپرشکی» ۲۸۰
- ۱۴۷ - «صلاحیت دادگاه مدنی خاص در رسیدگی به نفوذ وصیت به زیاده بر ثلث» ۲۸۱
- ۱۴۸ - «صلاحیت دادگاه مدنی خاص در رسیدگی به دعوى الزام به تنظیم سند رسمی و ثبت ازدواج» ۲۸۲
- ۱۴۹ - «ابطال کلیه احکام صادره علیه تاجر متوقف در زمان توقف در مورد اموال تاجر متوقف به نفع بعضی از طلبکاران صادر شده است.» ۲۸۳
- ۱۵۰ - «در دعوى مؤجر علیه مستأجر جزء به خواسته الزام به تنظیم اجاره‌نامه که به استناد ذیل ماده ۱۰ قانون روابط مؤجر و مستأجر مصوب ۵۶ اقامه می‌شود طرف دعوى قرار دادن مستأجر کل هم در جهت احراز روابط استیجاری و ... الزامی است.» ۲۸۴
- ۱۵۱ - «صلاحیت عام دادگاه‌های دادگستری در رسیدگی به تظلمات و شکایات از جمله دعوى معامله نسق زراعتی» ۲۸۵
- ۱۵۲ - «الزام قانونی مالکین به تقاضای ثبت ملک خود در نقاطی که ثبت عمومی اصلاح آگهی شده مانع از رسیدگی محاکم عمومی دادگستری به اختلاف متداعین در اصل مالکیت ملکی که به ثبت نرسیده، نمی‌باشد.» ۲۸۶

- ۱۵۳- «قرار صادر شده از دادگاه حقوقی یک که مرجع رسیدگی تجدیدنظر از آراء دادگاه حقوقی دو بوده، قابل رسیدگی تجدیدنظر در دیوان عالی کشور نمی باشد.» آراء وحدت رویه ۱۳۷۱ ..... ۲۸۷
- ۱۵۴- «صلاحیت دادگاه مدنی خاص در رسیدگی به دعوى مطالبه مهر» ۲۹۱
- ۱۵۵- «دعوى مالكىت اشخاص حقىقى يا حقوقى نسبت به اموالى كه با حكم دادگاههای انقلاب اسلامى مصادره شده، از جمله دعاوى حقوقى و رسیدگى آن در صلاحیت خاصه دادگاههای عمومى حقوقى است.» ۲۹۲
- ۱۵۶- «مطب پرشکان محل کسب و پیشه و با تجارت محسوب نمی گردد و تخلیه این اماكن مشمول مقررات قانون روابط مؤجر و مستأجر مصوب ۱۳۶۲ و قانون مدنی می باشد.» ۲۹۳
- ۱۵۷- «اگر در باب تقسیم اموال متوفی ادعای مالکیت مطرح گردد و در مالکیت مورث حین الفوت او اختلاف شود نظر به اینکه دعوى مالكىت از دعاوى مالى محسوب مى شود صلاحیت دادگاه تابع بهای خواسته و نصاب قانونی دادگاههای حقوقی یک و دو خواهد بود.» ۲۹۴
- ۱۵۸- «با تجدیدنظر در رأى وحدت رویه شماره ۵۷۵-۷۱/۲/۲۹ رسیدگى به ادعای اشخاص حقىقى يا حقوقى را نسبت به اموالى كه دادگاههای انقلاب نامشروع شناخته و مصادره نموده اند در صلاحیت دادگاههای انقلاب تشخیص مى دهد.» ۲۹۵
- آراء وحدت رویه ۱۳۷۲ ..... ۲۹۷
- ۱۵۹- «دعوى خلعید از اعيان غيرمنقول به صراح بند ۳ ماده ۷ قانون تشکيل دادگاههای حقوقى ۱ و ۲ مصوب سوم آذريماه ۱۳۶۴ از دعاوى غيرمالي و رسیدگى آن در صلاحیت دادگاههای حقوقى دو می باشد.» ۲۹۹
- ۱۶۰- «تحوه اعمال ماده ۳۵ قانون تشکيل دادگاههای كىفرى ۱ و ۲ مصوب سال ۱۳۶۸ با توجه به لازم الاجرا شدن قانون تجدید نظر آراء» ۳۰۰
- ۱۶۱- «اگر در محلی دادگاه مدنی خاص دارای یک شعبه باشد، و حکم این شعبه در دیوان کشور نقض شود دادگاه مرجوع اليه نزدیکترین دادگاه مدنی خاص واقع در حوزه همان استان خواهد بود.» ۳۰۱
- آراء وحدت رویه ۱۳۷۳ ..... ۳۰۳
- ۱۶۲- «آراء سابق الصدور دادگاهها که قبلًا ابلاغ شده و از طرف اشخاص ذى نفع سوره در خواست تجدیدنظر قرار نگرفته از تاريخ لازم الاجرا شدن قانون تجدیدنظر آراء دادگاهها مشمول مهلت مقرر در ماده ۱۲ اين قانون می باشد.» ۳۰۵
- ۱۶۳- «احكام راجع به نفقة و حضانت و تمكين و ... قابل تجدیدنظر نمی باشد.» ۳۰۶

- ۱۶۴- «آراء صادره از دادگاههای حقوقی ۲ قابل تجدیدنظر در دادگاههای تجدیدنظر مرکز استان نمیباشد.».....۳۰۷
- ۱۶۵- آراء وحدت رویه ۱۳۷۴
- ۱۶۶- «مهلت یک سال مقرر در ماده ۲۸۶ قانون تجارت، جهت استفاده از حقی که ماده ۲۴۹ این قانون برای دارنده برات یا سفته منظور نموده، در مورد «ظهernoیس» به معنای مصطلح کلمه بوده و ناظر به شخصی که ظهر سفته را به عنوان «ضامن» امضاء نموده است.».....۳۱۱
- ۱۶۷- «مرجع رسیدگی و اظهار نظر نسبت به درخواست تغییر تاریخ تولد کمتر از پنج سال را دادگاههای دادگستری میباشد.».....۳۱۲
- ۱۶۸- «اعتراضات واردہ به قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی اجرای قانون حفاظت و بهرهبرداری از جنگلها و مراتع - فارغ از محل وقوع اراضی مربوطه».....۳۱۳
- ۱۶۹- «بانک ملی شرکتی دولتی محسوب و واحد شخصیت حقوقی مستقل است و با این وصف شکایت آن نسبت به آراء صادره از هیئت‌های حل اختلاف موضوع ماده ۱۵۹ قانون کار قابل طرح در دیوان عدالت اداری نیست.».....۳۱۴
- ۱۷۰- «در نقاطی که قانون اصلاحات ارضی به مورد اجرا گذاشته نشده علی‌الاصول قانون مدنی و یا قوانین دیگر درخصوص ارتباط با اثبات مالکیت معتبر و مجری است...».....۳۱۶
- ۱۷۱- «مطالبه دستمزد و حقوق پیمانکار نسبت به کار انجام شده بر اساس قرارداد تنظیمی که مستلزم امعان نظر قضائی است انتطبقی با اختلاف بین کارگر و کارفرما ندارد.».....۳۱۷
- ۱۷۲- آراء وحدت رویه ۱۳۷۵
- ۱۷۳- «حل اختلاف در صلاحیت بین دادگاه عمومی و دادگاه تجدیدنظر استان در صلاحیت دیوان عالی کشور خواهد بود.».....۳۲۱
- ۱۷۴- «به دفاتر و کلای دادگستری حق کسب و پیشه و تجارت تعلق نمیگیرد و مشمول قانون روابط مؤجر و مستأجر مصوب ۵۶ نمیباشد.».....۳۲۲
- ۱۷۵- «قابلیت تجدیدنظر دعاوی که خواسته آن غیر مالی است.».....۳۲۳
- ۱۷۶- «تشکیل دادگاه عمومی در محل موضوع پرونده نافی صلاحیت تثبیت شده دادگاه عمومی قبلی نمیباشد.».....۳۲۴
- ۱۷۷- «آراء دادگاههای عمومی صادره در زمان قانون تشکیل دادگاههای عمومی و انقلاب، ولو اینکه سابقه رسیدگی و نقض در دیوان عالی کشور داشته باشد با رعایت میزان خواسته قابل رسیدگی تجدیدنظر در دادگاه تجدیدنظر مرکز استان مربوطه میباشد.».....۳۲۵

- ۱۷۶- «دعایی که به طرفیت متولی موقوفه و یا ادارات اوقاف و یا اشخاص طرح می‌گردد تابع قواعد عمومی راجع به دعاوى حقوقی است و ملازمه با محل استقرار شعب تحقیق صادرکننده رأی ندارد.».....۳۲۶
- ۱۷۷- «مقصود قانون گذار از وضع ماده ۳۱ قانون تشکیل دادگاههای عمومی و انقلاب جلوگیری از تضییع حقوق افراد است. بنابراین، استفاده از آن شامل کلیه اصحاب دعوا می‌باشد.».....۳۲۷
- آراء وحدت رویه ۱۳۷۶.....۳۲۹
- ۱۷۸- «ماده ۲۷ قانون ثبت علائم و اختراعات مصوب تیرماه ۱۳۱۰ به طور اطلاق شامل تقاضای ثبت ابداعات و اکتشافات دارویی نیز می‌شود.».....۳۳۱
- ۱۷۹- «زانی پدر عرفی طفل تلقی و در نتیجه کلیه تکالیف مریوط به پدر از جمله اخذ شناسنامه بر عهده وی می‌باشد.».....۳۳۲
- ۱۸۰- «ماده واحده الحقی ب قانون روابط مؤجر و مستأجر مصوب ۱۳۶۵ شامل اماکن تجاری که سابقه اجاره به تاریخ قبل از تصویب قانون یاد شده دارند نمی‌شود.».....۳۳۳
- ۱۸۱- «معاملات مالک نسبت به مال مرهونه در صورتی که منافقی حق مرتهن باشد نافذ نخواهد بود. اعم از این که معامله راهن بالفعل منافقی حق مرتهن باشد یا بالقوله».....۳۳۴
- ۱۸۲- «عدم استنباط حتمیت تذکر به قاضی صادرکننده رأی در مورد اعمال بند ۲ ماده ۱۸ قانون تشکیل دادگاههای عمومی و انقلاب».....۳۳۵
- آراء وحدت رویه ۱۳۷۷.....۳۳۷
- ۱۸۳- «مرجع رسیدگی کننده به اعتراض رأی هیئت حل اختلاف ثبت اسناد و املاک کشور دادگاه عمومی است.».....۳۳۹
- ۱۸۴- «دعای خواهان‌ها به خواسته تأیید اصالت اسناد عادی رقبات به طرفیت اداره ثبت اسناد و املاک قابل استماع نمی‌باشد.».....۳۴۰
- ۱۸۵- «لزوم فک وثیقه با ایفاء تعهد مصريح در سند رسمي وثیقه».....۳۴۱
- ۱۸۶- «منظور مقتن از ذکر جمله مرجع تجدیدنظر، در تبصره ذیل ماده ۱۸ قانون تشکیل دادگاههای عمومی و انقلاب، مرجعی است که از حیث شأن و مقام عالی‌تر نسبت به دادگاه صادر کننده رأی باشد.».....۳۴۲
- آراء وحدت رویه ۱۳۷۸.....۳۴۳
- ۱۸۷- «غرفه‌های واقع در پایانه‌های مسافربری خارج از شمول قانون روابط مؤجر و مستأجر سال ۵۶ می‌باشد.».....۳۴۵

- ۱۸۸- «مقررات ماده ۱۸ قانون تشکیل دادگاه‌های عمومی و انقلاب از طرق فوق العاده رسیدگی نسبت به احکام قطعی است و تا زمانی که طریق عادی رسیدگی مفتوح باشد، مجالی برای ورود به مرحله رسیدگی فوق العاده نیست.» ۳۴۶
- ۱۸۹- «رسیدگی به دعاوی راجع به مال غیرمنقول اعم از دعوی مالکیت و سایر حقوق راجعه به آن در دادگاهی به عمل خواهد آمد که مال غیر منقول در حوزه آن واقع شده است و لو این که مربوط به اشخاص حقوقی باشد.» ۳۴۷
- ۱۹۰- «پیش‌بینی کمیسیون رفع اختلاف دستگاه‌ها راجع به ساختمان و تأسیسات و ... در قوانین بودجه مانع مراجعته به دادگاه صالح با توجه به اصل ۱۵۹ قانون اساسی نمی‌باشد.» ۳۴۸
- ۱۹۱- «قانون الحق یک تبصره به ماده ۱۰۸۲ قانون مدنی مباینتی با ماده ۴ قانون مدنی ندارد.» ۳۴۹
- ۱۹۲- «دیوان عالی کشور حق نقض رأی صادره از دادگاه تجدیدنظر استان را دارد.» ۳۵۰
- آراء وحدت رویه ۱۳۸۰
- ۱۹۳- «با توجه به نسخ ماده ۶۹۰ قانون آینین دادرسی مدنی در مورد معافیت دولت از تأدیه هزینه دادرسی به موجب قانون آینین دادرسی مدنی دادگاه‌های عمومی و انقلاب دولت نیز مکلف به تأدیه هزینه دادرسی می‌باشد.» ۳۵۳
- ۱۹۴- «صلاحیت مراجع غیر دادگستری نافی صلاحیت عام مراجع دادگستری نمی‌باشد.» ۳۵۴
- آراء وحدت رویه ۱۳۸۱
- ۱۹۵- «هرگاه تابعیت فردی مورد تردید واقع شود شورای تأمین شهرستان موضوع را بررسی و اداره ثبت احوال اتخاذ تصمیم می‌نماید در صورت اعتراض هیئت حل اختلاف قانون ثبت احوال و نظر این هیئت در دادگاه عمومی صلاحیت دار قابل اعتراض است.» ۳۵۷
- آراء وحدت رویه ۱۳۸۲
- ۱۹۶- «با توجه به غیر مالی بودن دعوی اعسار حکم راجع به آن قابل تجدیدنظر است.» .. ۳۶۱
- ۱۹۷- «دعوی اعسار و تقسیط محکوم به قبل از بازداشت محکوم علیه قابل استماع.» ۳۶۲
- آراء وحدت رویه ۱۳۸۳
- ۱۹۸- «قابل اعتراض بودن آراء کمیسیون ماده واحده قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی موضوع اجرای ماده ۵۶ قانون حفاظت و بهره برداری از جنگل‌ها و مراتع در دادگاه عمومی و قابلیت تجدیدنظر رأی صادره در دادگاه تجدیدنظر» ۳۶۵
- ۱۹۹- «کلیه دعاوی مربوط به طلاق قابل رسیدگی فرجامی می‌باشند.» ۳۶۶
- ۲۰۰- «دعوی اعسار (از پرداخت محکوم به از نوع دیه) افراد بالغ کمتر از هجده سال قابل استماع است.» ۴۶۷

- ۲۰۱- «دادگاههای دادگستری در رسیدگی به مورد جریمه کسر تخلیه کالاهایی که توسط حاملین در محوطه گمرک تخلیه می‌گردد صالح می‌باشند.»..... ۳۶۸
- ۲۰۲- «خلعید از اموال غیرمنقول فرع بر مالکیت است. بر این اساس، طرح دعوای خلع ید از زمین قبل از احراز و اثبات مالکیت قابل استماع نیست.»..... ۳۶۹
- آراء وحدت رویه ۱۳۸۴ ..... ۳۷۱
- ۲۰۳- «تعهدات ارزی دانشجویی- اخذ مابه التفاوت ریالی نرخ روز ارز»..... ۳۷۳
- ۲۰۴- «عرضه و اعیان کلیه جنگل‌ها و مراتع به صرف تشخیص جهاد سازندگی و قطعیت آن در مالکیت دولت است و عدم صدور سند به نام دولت نافی مالکیت دولت خواهد بود.»..... ۳۷۴
- آراء وحدت رویه ۱۳۸۵ ..... ۳۷۵
- ۲۰۵- «وصف فقدان طبع تجاری دارنده چک می‌تواند به دادگاه محل وقوع عقد یا محل اقامته خوانده یا محل انجام تعهد برای وصول چک مراجعه نماید.»..... ۳۷۷
- ۲۰۶- «تنها مرجع رسیدگی به شکایات مربوط به اجرای ماده ۵۶ قانون جنگل‌ها و مراتع و اصلاحیه‌های آن هیئت موضوع همین قانون خواهد بود.»..... ۳۷۹
- آراء وحدت رویه ۱۳۸۶ ..... ۳۸۱
- ۲۰۷- «قابل اعتراض بودن آراء کمیسیون ماده ۷۷ قانون شهرداری توسط سازمان‌های دولتی در مراجع دادگستری»..... ۳۸۲
- ۲۰۸- «صلاحیت شورای اصلاحات ارضی نسبت به اصلاح اسناد مربوط به نسق‌های»..... ۳۸۴
- ۲۰۹- «دعوی مطالبه مهریه در حکم غیر منقول و در صلاحیت دادگاه محل وقوع عقد یا قرارداد در دعاوی ناشی از عقد نکاح است.»..... ۳۸۵
- آراء وحدت رویه ۱۳۸۷ ..... ۳۸۷
- ۲۱۰- «تقسیط مهریه مسقط حق حبس زوجه نیست.»..... ۳۸۹
- آراء وحدت رویه ۱۳۸۸ ..... ۳۹۱
- ۲۱۱- «برابر ماده ۴۵ قانون توزیع عادلانه آب حفر چاه یا قنات یا بهره‌برداری از منابع آب بدون رعایت مقررات ممنوع و مرتکب علاوه بر اعاده به وضع سابق و جبران خسارات وارد شده به مجازات مقرر در آن ماده نیز محاکوم می‌گردد.»..... ۳۹۳
- ۲۱۲- «لزوم قانونی به دخالت وکیل برای اقامه دعاوی حقوقی، شکایت از آراء و دفاع از آن‌ها وجود ندارد.»..... ۳۹۴
- آراء وحدت رویه ۱۳۸۹ ..... ۳۹۷

- ۲۱۳- «درصورتی که زوجه بدون مانع مشروع از ادای وظایف زوجیت امتناع ورزد با اثبات مراتب از ناحیه زوج در دادگاه و اخذ اجازه ازدواج وکالت زوجه از زوج در طلاق محقق و قابل اعمال نیست.».....۴۹۹
- آراء وحدت رویه ۱۳۹۰.....۴۰۱
- ۲۱۴- «زن در صورت حال بودن مهر می‌تواند تا مهر به او تسلیم نشده از ایفاء مطلق وظایفی که شرعاً و قانوناً در برابر شوهر دارد امتناع نماید.».....۴۰۲
- ۲۱۵- «مستفاد از مقررات قانون امور حسبي راجع به تقسيم، تقسيم ترکه در صورت عدم تراضي ورثه امری است که محتاج رسیدگی قضائي است و باید در دادگاه انجام شود.».....۴۰۴
- ۲۱۶- «الزام کارفرما به انجام تکلیف حق بیمه ایام اشتغال در صلاحیت سازمان تأمین اجتماعی است.».....۴۰۵
- ۲۱۷- «دعوى اعسار که مدیون در اثناء رسیدگی به دعوى دائن اقامه کرده قبل استعمال است و دادگاه به لحاظ ارتباط آنها باید به هر دو دعوى یکجا رسیدگی نماید.».....۴۰۶
- ۲۱۸- «تقسیط وجه سند لازم الاجرا از سوی اداره ثبت منوط به اثبات اعسار مدیون از پرداخت دفعتاً واحده آن در دادگاه صالح است.».....۴۰۷
- آراء وحدت رویه ۱۳۹۱.....۴۰۹
- ۲۱۹- «تغییر کاربری اراضی زراعی و باغها برای سکونت صاحبان زمین ممنوع می‌باشد.».....۴۱۱
- ۲۲۰- «درمورد قابلیت تجدیدنظر آرائی که دادگاه‌های عمومی در مقام رسیدگی به اعتراض مutterض ثلاث صادر کرده‌اند.».....۴۱۲
- ۲۲۱- «ماده ۴ قانون ثبت احوال مصوب ۱۳۵۵ دادگاه محل اقامت خواهان را صالح برای رسیدگی به دعاوی راجع به اسناد ثبت احوال اعلام کرده است.».....۴۱۳
- آراء وحدت رویه ۱۳۹۳.....۴۱۵
- ۲۲۲- «مرجع صالح به رسیدگی جهت تعیین تاریخ واقعه فوت و یا صدور گواهی فوت»...۴۱۷
- ۲۲۳- «تحوه پرداخت غرامت بایع به مشتری در صورتی که مبیع مستحق للغير باشد.»...۴۱۸
- ۲۲۴- «پرداخت خسارت بدنی ناشی از تصادفات رانندگی از «صندوق تأمین خسارت‌های بدنی» ۴۱۹
- ۲۲۵- «تغییر قضی صادر کننده قرار امتناع از رسیدگی نافی صلاحیت دادگاه مرجع علیه نخواهد بود.».....۴۲۰
- آراء وحدت رویه ۱۳۹۴ تا ۱۳۹۶.....۴۲۱
- ۲۲۶- «حضور زنان مشاور در دادگاه‌های خانواده».....۴۲۲
- ۲۲۷- «اثبات شرط تقصیر و مسئولیت مدنی در پرداخت خسارت».....۴۲۴

- ۲۲۸- «صلاحیت مرجع رسیدگی کننده به دعاوی اشخاص به طرفیت اداره ثبت احوال به خواسته صدور شناسنامه».....۴۲۵
- ۲۲۹- «عزل و تعیین قیم جدید و تعیین قیم موقت و سایر امور محجور که راجع به دادگاه است با دادگاهی است که بدؤاً تعیین قیم کرده است.».....۴۲۶
- ۲۳۰- «کیفیت تنظیم و تسلیم تقاضای دریافت جنین اهدایی».....۴۲۷
- ۲۳۱- مرجع صالح جهت مطالبه خسارت تأخیر تأدیه محکوم به ۴۲۸
- ۲۳۲- تجدیدنظرخواهی از آراء قاضی شورا ۴۲۹

فهرست تاریخی

ردیف	شماره رأی	تاریخ رأی	موضوع
۱	۲۲۴	۱۳۲۳/۰۷/۲۷	مرجع تعیین قیم برای صنایع مقيم ایران
۲	۱۶۷۸	۱۳۲۹/۱۰/۲۳	رسیدگی به موضوع نسب توسط دادگاه صالح به رسیدگی به اعتراض بر تصدیق انحصار وراثت
۳	۱۷۹۸	۱۳۳۱/۱۱/۱۶	اداره ترکه طبق ماده (۱۶۲) قانون امور حسبي از امور راجع به ترکه است و به موجب ماده (۱۶۳) قانون مذبور با دادگاه بخش آخرین اقامتگاه متوفی در ایران می‌باشد.
۴	۱۹۹۹	۱۳۳۲/۰۹/۲۵	عدم قبول دادخواست فرجامی نسبت به احکام مربوط به تصرف عدوانی
۵	۶۹۹	۱۳۳۴/۰۴/۱۷	تصرف به عنوان وقفيت دليل وقفيت است تا خلافش ثابت گردد
۶	۱۸۵۵	۱۳۳۵/۰۹/۰۵	در صورت ضميمه نبودن وکالت‌نامه دادخواست فرجامی قابل رد است.
۷	۲۱۱۱	۱۳۳۵/۱۰/۱۰	مرجع صالح برای رسیدگی و حل اختلاف قانون اصلاح توسعه معابر هيئت ۳ نفری مذکور در ماده ۱۴ قانون ياد شده است و نظر هيئت در اين باب قطعي می‌باشد
۸	۲۲۵۳	۱۳۳۵/۱۰/۲۵	مرجع رسیدگی به استحقاق یا عدم استحقاق کارمندان دولت در مطالبه مزاياي استخدامي
۹	۲۴۶۷	۱۳۳۵/۱۱/۲۸	واخواهی قيم از تصميم غيابي دادگاه راجع به عزل خود
۱۰	۸۰۰	۱۳۳۶/۰۴/۱۱	فرجام‌خواهی از تصميم دادگاه راجع به حجر
۱۱	۸۵۱	۱۳۳۶/۴۰/۲۴	فروش مورد ثلث دائم هم اعم از اين که موصى يا وصي معين نموده باشند در غير فرض مذکور در آن ماده منوع است
۱۲	۱۵۴۲	۱۳۳۶/۰۸/۰۸	کسری نسخ يا پيوست‌های قانوني دادخواست فرجامی موجب رد دادخواست است
۱۳	۱۵۸۷	۱۳۳۶/۰۸/۱۸	رسیدگی به درخواست تخلية در صلاحیت هيئت تعديل مال الاجاره است

۱۴	۳۹۲۵	۱۳۳۷/۰۱/۲۵	لازمه اثبات وقیت اثبات وقوع عقد به نحو صحت و حصول قبض می‌باشد. و به صراحت ماده ۱۳۰۶ قانون مدنی نیز عقد وقف صرفاً به وسیله شهادت شهود قابل اثبات نمی‌باشد
۱۵	۱۶۷۳	۱۳۳۷/۰۷/۰۶	در باب ثبت علائم تجاری با توجه به ماده ۴۴۴ قانون آیین دادرسی مدنی دادگاه ملزم به ارجاع امر به کارشناس نمی‌باشد.
۱۶	۲۹۱۲	۱۳۳۷/۱۰/۰۲	در مورد ماده ۱۸ قانون ثبت اگر معتبرض قبل از تقاضای صدور قرار سقوط دعوی درخواست تعقیب نموده باشد دیگر موجبی برای اسقاط دعوی نیست
۱۷	۲۹۴۰	۱۳۳۷/۱۰/۲۵	ماده ۲۱۸ قانون مدنی مبنی بر عدم نفوذ معامله به قصد فرار از دین ناظر به صورتی است که دین مديون به شخص ثالث در نظر دادگاه معلوم بوده و محقق شود به منظور فرار از تأدیه دین اقدام به معامله نموده است
۱۸	۱۵۳۶	۱۳۳۸/۰۳/۰۳	هیچ یک از پدر و جد پدری نمی‌توانند با حیات دیگری برای مولی‌علیه خود وصی معین کنند و چنین وصیتی قابل ترتیب اثر نیست
۱۹	۳۷۴۶	۱۳۳۸/۰۸/۰۳	اعتراض دولت به تقاضای ثبت محاکومله حکم رسیدگی به املاک واگذاری که در موضوع آن حکم خود طرف دعوی بوده باشد از مصادیق بند ۴ ماده ۱۹۸ قانون آیین دادرسی مدنی می‌باشد.
۲۰	۶۳۹۸	۱۳۳۸/۱۱/۲۶	مراد از لزوم توقف سه سال در رتبه مادون برای ترفع از رتبه ۵ به بالا توقف در پایه‌های از رتبه ۵ به بالا می‌باشد نه توقف سه سال در پایه ۴
۲۱	۵۷۲	۱۳۳۹/۰۲/۲۹	بنا به عمومات قانون امور حسبی در موردی که متقاضی تحریر ترکه با احضار برای دادرسی حاضر نشده و درخواست خود را هم کتاباً اعلام ننماید دادگاه نمی‌تواند جریان پرونده را به عندر عدم حضور تقاضاکننده متوقف داشته با آن را از نوبت رسیدگی خارج نماید...

مطابق ماده ۳ لایحه ثبت اراضی موات اطراف شهر تهران تقاضای ثبت در اراضی محدود به حدود معینه در لایحه قانونی مزبور از افراد پذیرفته نیست و حکم به ابطال ثبت دولت در این گونه اراضی خلاف قانون یاد شده است.	۱۳۳۹/۰۴/۲۷	۱۳۰۹	۲۲
چون موافق ماده ۵۸ قانون تصفیه امور ورشکستگی استفاده از اموال متوقف برای دیان ترتیبی خاص مقرر داشته و به همان نحو باید خاتمه یابد و موافق مدلول همین ماده حق تقدیر هر طبقه بر طبقه دیگر تصریح و تعیین شده و از بستانکاران که از اموال متوقف طلب خود را تأمین کرده‌اند قیدی دیده نمی‌شود	۱۳۳۹/۱۰/۱۹	۳۲۷۱	۲۳
عدم اسقاط حق اقامه دعوى دارنده برات و ظهرنویس‌ها در صورت عدم ارسال اظهارنامه رسمی یا مراسله سفارشی یا اطلاع نامه	۱۳۴۱/۰۷/۱۱	ردیف ۱۲	۲۴
مستفاد از صرف عبارت (نسلاً بعد نسل) در مورد وقف و تولیت و وصایت ترتیب است نه تشریک	۱۳۴۲/۱۲/۲۶	۳۵۶۱	۲۵
تبصره ۴ اصلاحی قانون اصلاح بعضی از مواد قانون تشکیلات دادگستری مصوب اسفندماه ۳۸ ناظر به تبدیل رتیبه اداری لیسانسیه‌های قضائی داشکده حقوق است	۱۳۴۳/۰۳/۰۴	۶۰۳	۲۶
درخواست صدور اجراییه از دفترخانه منحصرأ نسبت به موضوعاتی است که منجزاً در متن سند تصریح شده باشد.	۱۳۴۴/۰۷/۲۷	۱۲۴۰	۲۷
در معامله با حق استرداد نظر به ماده ۳۴ اصلاحی قانون ثبت اصل وجه ثمن و اجور مال مورد معامله در مدت خیار متعلق حق انتقال گیرنده می‌باشد	۱۳۴۴/۰۹/۲۲	۱۵۵۴	۲۸
در موردی که دو یا چند تن متقاضاً به پرداخت مبلغی محکوم گردند و تمام یا بعضی از آن‌ها ضمن یک دادخواست یا دادخواست‌های متعدد شکایت نمایند پرداخت هزینه دادرسی از طرف یکی از آن‌ها موجب سلب تکلیف پرداخت هزینه مزبور از سایرین خواهد بود	۱۳۴۵/۰۴/۲۰	۶۲۲	۲۹
شرایط مرور زمان در برات سفته چک،	۱۳۴۵/۰۴/۲۰	۶۲۳	۳۰